

Ի՞նչ տեղեւոյս Հաղարթու թեան ա-
մենեւոյն նախաձայնք եւ Հիմնադիրք եւ
ամեն քաղաքում մեծապէս ժայթ հե-
տորդի, և նոցա անորոտ լիզափառ-
թեան շնորհոյ՝ որ ներկայ վայելու-
մեն նոցա որդիքն ։ Ընթինքն Հայ
Հաւատ ։ Հայ Լեզուն, և փառայի
Հայ Բնուն ։

Ըզուլիւք մի անհամբեր լինելի Բն-
թերցող, լինի իտաքս չորանակ տակեք ։
Շարժման ի զոր իս հրամանաւ տա խո-
սում, և մի օր մեք, — իրաւունք արան
թոյլ առի որ աւարտ ոտմք ։

Ի՞նչ բուն գրո թեանց հետ ողորմեք ։
Երբեքն Հայ Բնութեան ։ Ի՞նչ Բնութեան
Հայ Հաւատ ։ Հայ Լեզու, և Հայ Բ-
նուն ինչ հարսկցու լինին ունին իրար
հետ ։

Տեղանք ։ Երկրական Հայ Բնութե-
անեայ տակով, կամեմք յոյս տունել
այն տեղակ երկրական ծոռայք կամ ա-
ղախողք ։ Եւ Հայոց անեղում երկար
մտաւոր ։ և տեղի նոցա բարի սրինա-
կից քան որք քաղաք լինեն յորդ ո-
րեւոր ։ մեր Երկրակցում միտակցան ։
և անուանվել Հայ Բնութեանեայք ։

Որքան որ մեր տեղեկութիւնն կեր-
թայ, այդ տեղակ Բնութեանեայ ոչ մինն
ևս ոչ հայեցող գիտեն, և ոչ հաւատ և
եկեղեցի ան համակամ ։ Եւ տեղ, որ
Երկրակցուն անիս դառնելով իւրեանց
նախնի գործունեութիւն՝ ծաղկութիւն ։
և ծաղկաւորան անունն՝ յորդութիւն
փոխելով ։ բազումք ներկայ տեղի
վտարութեան կեանք են վարում ։

Ի՞նչ ոչ ինչ սրինակաւ սոցա մե-
ղադրելի լինեք կայսր, տեղաւ թիւն
կարգէ անկողին բարի ի շարն դար-
ձուցանել ։ մանաւանդ երբ որ ամբար-
տաւանութիւն ևս լծորէ լինի խաւրն ։

Բայց կարգեմք Հայրենի Բնութեան
աղաչել ։ սր տեղեւոյս Կաղարթայ

Սուրբ Երկրակցին անհաման մերձ ։
առկի որ սոցա վերայոյ բաժանում,
որ աւան, ծոյլ իւրեանց անկողին
նախնի, և հետեւապէս ամենայն մոլու-
թիւն անխափր դործելու այս բանիս միտ
դնեն և նոր կարգադրութիւնք տանեն ։
Ընթինքն մերքին կեանք կեանքի տալով
մեր գիտեմք թէ դարան անց կալման ։

Սոցա սոցա չարիքն սրտաւորոյ ցա-
նեցող մեր կարծիքն է, սոցա ուսում
տալ ։ Հայ Լեզուն, և Հայ Բնութեան
աւարտ ցանկ ։ տակ որ ծոլութիւն
մեղքայ, դործունեութիւն դաւ տալ ։
Ընթել որ ամբարտաւանութիւն դիւտ
կանայ ։ Բնութեան խանարհութիւն
նոցա տալիս գնել ։ Ընթել որ՝ ան
որ հետեւ ժամանակում դործելայ ։
Բնութեանեայ թիւում տեղի ևս սրտի
գործ, որ ինչպէս ինքն ողորմեայ
աղաքի, տեղի նոցա և վտարակի ինքն
ևս որ այլք ևս իւր տեղն աղաքին ։
Բնութեանեայ հաւատայ սրտ դոր-
ձանեութիւն և քաղաքակցութիւն
ծաղկեցնող ոչ օրեւոր երկրայ աշխարհ
հաւան, և ոչ տեղի լինի ։

Սակաւ կարգադրել նոցա մեր իսկ
Բնութեան լինել, նոցա մեր տալտ ամբարտ
և քան լինի լեզու ինչ հիտակ տանել ։
նոցա մեղ ծոլութեան հաւատակից, ա-
ղաքակցի, և անկողին երկրայ ոչ երկ-
նաւոր բարեւոյ, որոց անկողին եմք ։
հաղորդ և բաժանակից տանել ։

Ընթեց ուսում տալ, մեր եկեղե-
ցին նոցա տալով խաղալութիւնայ ա-
ռում ամանակուն ամեն միտ քանի տե-
ծաթ տալտաւ տալով՝ ծաղկութեան
դառնալով լինում, նոցա անմահ հո-
գինայ կարցանում ։ Եւ լեզու հաւատ
մեր Բնութեան մեծ վաւայ տալտաւում ։

Ի՞նչ գործ, լինի որ անեմք ։

Սուրբ, և թէ մտածող որ Հայեցողք
գիտութիւն տանին ։ մեր աղաքի տեղ

բուժման անխափան մին մին սրտշտան կղք-
տանին, թէ մարդիկ ի թէ կնանիք :
Ս՝եր մատաղ գերեզմանին փոխանդի
եօթ կամ ու թ տարի կոտորւոյն և մահ-
մատոյան ծառայից գրի բաւ՝ քորդու-
նարց՝ սոյս դատարարական թեան տուի
կլինին : Հայեկտր կոտորէին, հայե-
կար կոտորէին, և կիրկէին ճաղաց
այն անպիտան ծախոց, որ ներկոյ
առումն : Ի՞նչ : Երկու՝ երեք կամ
աւելի աւաւալ՝ քորդի ծախք տալով :
որ մտցն երկինն հայեկտր խօսիլ
սովորի : Ի՞նչ ապա գաղտնական գի-
տութիւն :

Երգ գիտութիւն մինն մին սորոյ ու-
նի, տեսական ու թ աւաւի պիտի վարձ
սոյ ճանտարանին, 2. սովի գրքի,
թղթի, և թանաքի. տառն և վեց աւ-
փի փաւրաւ : որով քոյ ի գղտնուց,
և այլ պատահական ծախուց, միայն
գորայի ծախքնայ լինում տուին՝ 512,
և այս՝ աւաւի մին կամ երկու տարին
միայն հայեկտր խօսիլ սովորելը հա-
մար :

Եղաւթն Պարնէք, ի սկսն Լա-
տաւայ, այս բանի միտք գրէք : արի-
նակ աւել գննե տեղւոյ Տէրո թիւն,
տեւեք որքան գրաւորաց հաստատել
Բանդալայաց և Ս՝աշէ տակտաց հա-
մար՝ վասն իւր ոգուան յաւաճ
տանելոյ :

Բայց այս հարքն մեկ աւելիայ
հարկաւոր քան սոյնը : Բանդէ նաքա
կարգեն իշխանութեամբ տեւին՝ որ
մենք չունինք : ուրեմն այն սր ունինք,
եկէք ձեռնոյ չառնք :

Հաշուենք որ մին տարի մին երեխի
գորայ. գնալ, և հայեկտր խօսիլ սով-
որելը համար՝ պիտի տանք 512. ու-
րի : Մյն դաւմարն թող սովին մարդ
իւր համար սրահի, և միայն սովական
չորս սովի : որ մին հարկաւոր համար

բանդ ուսուցի վարձայ, տայ մեր Ս՝եր
Իշխանց : ոյ գործակարաց, և խնդրորն
նոյն գումարով տաւ մտան Իշխանական
Հայ Բանտանայ Իշխարց մերոյ, և
փորձեն թէ, ոգուան հոգեւոր և մարմնա-
ւոր՝ որքան կլինի :

Ս՝եր սրբակրօն քահանայքն կարա-
նն մնացել, որ մինն իւրեանց մօտ
դոյ և ինչ ըն մին Հայր մեր, կամ՝ աղ-
ջոյն քեզ, տալորի : Բնաշառա թեամբ
տանք, որ որքան ծանր և բազմա-
մասաւի լինի մեր Սրբակրօնից հոգե-
սրական փոյթն, դեռեալ ի սկսն
Բանտասի, ի սկսն Եղգի, և ի սկսն
անմահ հոգի ոյ իւրեանց՝ յանձն կա-
ռաւն աշխատի և դրարց հոգեւոր կրթու-
թիւնն : Զանձն կառաւն, և տեւի քան
դմեր տեւելալով թիւն դուրի կտանեն :

Ս՝եր Իշխանց ոյ քանն սեռեական
կան, որ ներկոյ սրբաւոր և գաղաւթ են,
սոցա որոք մինն բաւական կլինի մեր
խեղճ երկրականաց դաւաններն ըն-
դունել, և կրթելի : Ի թէ կարծիք
որ այն ձանձրութիւն կոյ Հասարա-
կոց երթեւեկութեանն, քեա իս Ս՝եր
Իշխանցէն կշառ անիւր կան ձախաւ,
և եթէ Եղգն կամենայ վարձել կամ
գնել ի կարող է :

Բայց ինչ—Բանն անիւր յնայ կախ :

Ս՝րտաութեամբ հրատարակեմք
զի ընկալաք զգիր ի Պարոն Հայրե-
նաւորի մերմէ, հանդերձ դրաւորական
և յոյժ սխաւանի հանգանակութեամբ
ի մերոյ Պատախարակութեան. հա-
նաւ ի բարեխոյսէն վերականգն 1845
ամի, դուր հաճութեամբ շարունա-
կեցուք յոյժ տ գերանմար ընթեր-
ցողայ մերոյ :

ՁԱՆԸՁԱՆԸ ԼԵՆԸ

Փոխարքայ Ա. Հեղիաց-թաղանդ
գրանակ իւր Ս՝մարտ : ի 6 Եղգի :

անցելով է քանի մընոք գլխ 'ի հիւսիս', 'ի դուրսիս անդր եզերաց կը գոր գետոյ :

—Այնքան անցանելով զնա հանաք լիով իր քանոց 'անդիք եւ տուեալ Պատերազմի : և Սրբ Հ. Հարդինգն ամայս 15 ին հրատարակեալ է Պատերազմ ընդ նոցա : Աղաչեմք զԱստուած որ կտարածն բարի լինիցի : և փութով խտրողութիւն լինիցի :

Եւ թի թէ՝ Գրողիւ Արիզոնիս Ատենադարձ Որն ջեա Սինգայ դրաւեալ է 'ի կենաց, և ի թի տյապէս, կորուսա մեծ համարի տէրութեան Լաճոսայ :

Ջ Ո Ւ Ղ Ո

Բարձրատիման Համանեւ Պատերազմիս Լինիլով Բարձրատունի : Բեառքի հանդիցեալ կոթուրիկս սին Համանեւ Կարբեցւոյ՝ շորհսք վտեմախոյլ Մանուշայ Լյանի Սթամէդ Պալիս և Սարթի Սթիլմանի Խանի՝ կարդեալ Իսաիս, կամ գլխ դադեա Օ օրաց Լաւաճանայ՝ օրեալ տոյնալ է և աստիճանի Լաւալ թեան :

Հ Ա Յ Ը Ս Տ Ը Ն

Հաւադին ողւալ հրատարակեմք : զի Տօնելին մեր Սրբազան Նիսիս, աստուին չի հասեալ յոթնա Պալմադիկոսութեան իւրոց 'ի Սրբ Լիմաճին :

Հաւադին ողւալ գումարեր լինիմք : զի միջոց այս գառն ամաց բաղում երկելի և հոյակապ օնձինք դրաւեալ են 'ի կենաց 'ի Սրբ Լիմաճին : սրբ եւ՝ Աւադիս արար Բարոկ Լըք եւ պիտիսոս և Լաւիս : Աւհաւրեանն Համեմ Լըք Եպիսկոպոս և Լաւիս :

Տալմեացի Վեորգ Եպիսկոպոս : Եւ մերհոյ Վեորգ Եպիսկոպոս, Սրբոս Եպիսկոպոս : և Ստիփանոս Եպիսկոպոս : Ատիճանեալ է նաեւ Հայկազն իշխան Ստիփան Հոյսիս Լըդուլթեանց, և փախանի նորա վարկայեմ զղաշան : Պատկորի Ըհրուլթեան Սրբոց 'ի Հայս՝ Հայկազն Սեպուհն Մատինով անուն :

Եւ նա և՛ թի Ստիփանոս Եպիսկոպոս Երարասով : Հայ լիւրիս Լաւիսապի Սրբոց Լիմաճին, և Լաւիս Մկրտիչ Բարաշեանն : Սրբաց լիւրիս, արարիցան յայլ և այլ տեղիս : Պատճառն սիտի որ աղւապի լինի : ինչպէս առ այժմ մեր գուշակի սէ կարեմք :

ՀԱՅ ԵՐԿԵԱՆՈՒԿ : Կերարարիւ Լըք, ասանք զարարար Սինգայ Սթիլման Սեպուհ 1830 էն հնարած երկնոցնայ նման և մեծութեամբ միւս երկնոցնա է հնարել : որոյ միջոց նկարած կան բոլոր տատեղոսնք և աստեղքն : որ ջան և գրութիւն զնայի կ'նկար : Սրան արծաթութեան համար՝ յարիւնալ է նաեւ արքայի փանաւանեալ Հրաշանգ Լաւապիսութեան, յորում պարտեանի ամենայն հարկուար անդեմութիւնք աստեղաշաշնակնք :

Յորինեալ է սրա և զերկրապոնդն : քոյց գովանիւ աշխատութեան Հիդրոնիկն յայնում կոպակի : յորում Լըքոյին Սրբոս մարանք, փոխանի զայլ աղաւիսան 'ի կիւր աւելայ : բարեհաճեցին զանն 'ի սրտիս մեծի հարձուրդ Ազիս՝ զիւրեանցն կիր սրկանել : Երբայ :

Ի Ը Ն Ը Ս Ի Բ Ը Գ Ը Ն Գ :

ՕՐԵՐԲ ԿԸՐԱԳԵՏԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԸՆ

Յ Ի Ի Ս Կ Ի Ի Տ Ը Բ

Իրաւի նախանձելի և զարաշալի տունէ մեզ զՕսմանտան մամուլումայն : Ո՞վ է Սրբոս, և Լըքիս Եւանդիս տատաւածալար :

—Հաւալիս Հարպի ուսումնարար Լիմաճի 'ի ներկայութեան՝ բանի հան :

մերայ Սեր և Մխարանու թիւն, զի նախն որդեւ
օրհնած ճան աշխարհի, նորոգեաւ և այլ զարդացաւ և
ազգային Հասարակութեանց մշտն ջնասեալ շինու-
թեանն, պայծառութեան և փառաւորութեանն
հետեւող լինցին:

Եւ Ձեզ, Հայոց Ազգի գաւազանք, ժրջան
աշխարհաբ՝ ձեզ Ամենատէր Հոգին Աստուած զոր-
ծակցի լինցի. որով՝ յառաջդէմն նկատեալ յուս-
մութեամբ, առաւելաւ թիւն աշխարհք իրաւաց և պար-
ծանաց Հայրենեաց:

**Բարե՛. Եթէ ճառիս Համեմատ և
Հանդէսն լեալ լցէ, աւերարդ ասեյ
ի՛նչ մեզ չի՛ն կամբ, ահա ձեզ Ար-
քայան ճարտասանութիւն:**

Ա Ր Ա Մ Ա Յ Ս

Գ Լ Ո Ւ Ս Զ

Աւագ-խորհիւն:

Մին մարդ երբ օրհնաբանութեմ չ'լուծ լինի, կամ
ղեւարձարանում ծոցերէն զառաւում, և կամ միտքն
այլ լինելով՝ այլ իմն բան խոսման լինի, Եւ չ'զոյս
կ'հարստի իւր թոսքն՝ եթէ մին Հայացոյ ձայն օրգւս
Բ՛ճճ իւր սփանջն անկանի, որքան որ ջանանայ որդ
մին կեպոյ կցկցելով շինել, չէ կարոյ. այլ ինքն
ինքնին պինքն կ'անանէ. քանզի՝ մին շարժումնք իւր
երբեմն քաւակնն և միանգամայն ամբողջ, զիւր
ի վայր ստանի և կարծիք զպատմութիւնն:

Այսպէս և սանցեալ դիմել ինձ պատահեցաւ, և
չհարգացայ Ստիքնիսն՝ Բ՛ճճ:

Ինչպիսի՞նք ներս. աստ Հարգոյց քան չ'այլ, միայն
ընդ որ սկզբ ինչ թիւք եզ, Կամէի ասեյ, թէ չ'ա-
րդարացայ Պարսն զ'աշխարհի ասն գոտմութիւնն
յնրի տայ, ինչ և ինչ՝ Հարկութեմ և այժմ՝ միւս
Պարկոց մարին և սկզբի ի շտաւ ծածօթութիւն
ստմ, մանաւանդ իմ սիրեցեաց րարեկամ Բարեկէնի:

Բար՛ Բարեկէն այս էր մի միայն զաւակ Պարսն և
ճիկին Զարմէյոյ. որք որչաւ երդդ աստիճանի,
իւրեանց ու զն միանդամայն այս էր՝ որ քննի իւ-
րեանց գտական իւրեանց աստիճանիցն րարձրանայ:
Այս առ պետական միշտ՝ կ'յորդարէին, կ'օտիպէին
Բարեկէնին որ Լեդիկայ ար և Յուսանգեւար խորհ
Բանդի կարծում էին իւրեանց՝ որ Լեդիկայ և Յուսան-
գեւ լիւզուն որ ստիպի, Երօթացոց արդք պիտու-
թիւն, ու ստմն և իմաստութիւնն իւրեանց կ'մտի իւ-
րեանց որդեւ ինչ լինի: Եւ մին չ'էին մտածում որ
"Սիրելիքն Բարեկէն ինչ և երբեք ճեռում": քանզի
"Տէր պիւրկեղան իւր իւր փառս որ ասնէ":

Բարեկէն մի միայն որդի լինելով, որպէս ասացաք,
և իւր ծնողաց միայն այն լինելով որ Զրաւ Եւս-
տանի՝ անձն պաւան, վասն որոյ չ'ապրէր քաւակն

մին հողմոյ: յորդարանք միւս կողմէ, լիտիք արժա-
հութիւն էին առեւ իւրն Լուսաւարդիւն: Թե-
որքան լուսաւորութիւն էր քան, չ'գիտեմ. երկու
անգամ Հանդիպելուս՝ որքան որ իմանալ էի
արդէն ծանուցի. մնացեալն այստեհաւ գիւր իմանա-
լոյս կ'օտանայանէմ:

Այժմ՝ Պարտե Արայի և Պարսն Գեղարմէ ճառին ա-
սեմ, որ արդիք էին ծերութեանս քան և երեւոյ
տաւելն աստիճանի, Պարսք անուն, իւր էր և
զուստ միւր ինչ: Եւ, չէ՛ Հայացոյ Բ՛ճճ՝ քն-
նիքնդ, միայն մի անգամ Հանդիպելուս՝ Եւ ինչ
ծանօթութիւն եմ գուէ: և Եւ կարող եմ տալ
Արքան որ լուի եմ այս և, թէ ծերութիւն և թէ իւր
սիրելին շտա սիրեցեալ, և պատահայ էին ի Համայ-
նից ազգայնոց:

"Եւ իւր փառն քաւակն մի պատահեցի": շտա մեծ
օրհնութիւն այ ժամն Ազգի, որպէս քաւ պիտէք.
Հասն որպէս և ես ցանկամ որ այստիպի յարդին ծե-
րութիւք մի պահանային ի մեզ, զի իւրեանց քաւի
օրհնակաւ, րարի խրատութեմ, և րարի օրհնութեամբ
զորանցին, աշխարհն, և նային նման առաքիւնու-
թեամբք ծերանցին մի սիրեցեալ պատանիքն:

Այժմ ասաւ այժմ իմ ապին կ'լինի վասն ծերոց
ծանօթութեան, առ ի իմանալ թէ որպիսի ոք էին
Հանդիպարանս անձինքն. որոց այստեհաւ պատանե-
լոյն՝ յաւանաւ առաւել ծանօթութիւն կ'տանէք:
Այլ՝ Համեմատ չորորդ գլխում պատմեմ իս, զնայաք
Տէր Բարեկէն անարեւութիւն, և քաւք պէտ դարձեալ
ի աղարանի:

Չ'կին ստորախան ողբում աստութեանց և յար-
գութեանց, և հարց զղեւարձանի քաւանայն. "Այս
արքանին կարծեմ շոր է եկեալ, և լիւրեալ ես առ-
պարտես անանի": "Այստե՛ պատմութեանի արար Պարսն
Ա անդն թէ՛ հիկեայ Հաք՝ յայցեալ թիւն վիպիւն,
և րարեւարդասպէս դասք գինքն անդ, որով՝ որպէս
հասն, երկու ճեռքոյ կ'միտանի օրս շտա արա-
րինք: "Այց" իրար կ'զարմամաւ աս, հիմանայ
Հասարակման լին այսպիսի միշտ աշխատութեամբ":

"Աստուծոյ, սիրելի, Եւ չէ՛ վատակ. ինձ Համար
այս պատմութիւն է: Մի թէ՛ դու ինձ լուս Ես-
նալուս, որ այդպիսի Հայք ես պիտեմ Պարսպա-
թիւնն և ինձ աշխատութիւն. այլ այսպիսի գործ
իմ միտքս միշտ պիտիլով, ինձ դու արձանաւում և
և որքան վատակութեան եմ, ոյնքան տաւաւ ջան-
կանան ամ աշխատիւ. քանզի ինձ ստիպութիւն է
եղեալ և իմպիւսայ այս, իմ պարտականութիւնն և
Հասարակիւ վասն Ազգիս:

"Այց" հրամանաց վտաւան արդժօք Հասարակման
են":

"Սիրելի, ևս շեռահալ եմ: Այս հայրմարնէքի
ժողովուրդքն միշտ աղաւաթ քննի եղեալ, և միշտ
ևս կ'լինեն: Աստուած իւրեանց Հասարակութեմ
հայեւ: Այս դարձն քաւք քանէ. քան զայն մե-
ծանան քանիք են ասարեւ, այնքան գոմարան Ազ-
գային շինութեամբք ինձ Հասարակութեմ, որպէս շտա
ժանան ինձ մարման անմահ յիշատակի իւրեանց":

Քննարկ սկսում եմ արժանաւոր անձն, իւր յաւան-
ջազրութեանց վերայ ետեւել թէ ի՞նչ աչ աւղակ
տակել տալ, և հոսմ որպէս ծաղիկցող ցանկէ դարա-
գիտութիւն և այսպիսի բաներով ձեռն մը լայն ան-
ցաւ ցանկերն յետ, դարձաւ ի տունն:

Ի ճանապարհի շատ նկատելիք Գարոն Վարդանի
միտքն բարձրակէն զբաւ հաւ եր աղապարտան վերայ:
“Երանք թէ, Արամայիւն, “ ապա ինչ. “Երանք թէ
այս բարձր առաջադասութիւնքն ի գլուխ վնասն:”
Ետեւ ի՞նչ, եւ ինչմամբ արեւ, կրկնեցի անձն:

ԱՐԵՎ-ԵՒՆԻ ՏԵՒԵՐԱՅ

Տնկնեալ այս բէ գոյացեալ ինքնն, տեսանեմ
զի՞ տեսնայն մատուցէ նորա ինչ ժշտն ջնհաւոր փո-
փառութեան, և փոխադարձապէս հասնին զերեքաց
վասն հաստատութեան իւրեանց ամենայն որ իմաս
և փանջաժայռն և՛ պատճառ և՛ արասագրութիւն, և
ամենայն ինչ աշխ և նաւագիւր և ծրանի և արդիա-
նի: Արք հանգամանքս այսպիսի ոչ հաշուցանեն
զեւել ինքնագոյ. վասն զի տա ոյն պիտի հուրիւն
անփափախ և անկողն: Յայտնի խորհրդութեան
և ի գնորութեան յայտնագին երեւի, զի ամենայն
ինչ, ի տնկնարս կարծար պատճառի իմիք տա ի պոլ
և ինչն: Եւ այն ինչ մտադիր հետախուզութեան
կրթ ինքնմք ի գնորութիւն նրադող շարայտառութեան
արտադրութեանց և պատճառաց. տարածեալ ի
շղթայաշար սնկտիր յօղաւորութեան և աստի-
ճանաց, հոսակ ամենայն ժամանակ հատանմիջ ի
հոգին և անաւայն և անգլիքն և պատճառ համայն
էնք: Այսուիկ խորհրդութեան յաւաք վարե-
լով մայրեկացեալ ըստ հարկ պարզութեն և բարեռք
հատանալ գիրքին իմաստ դարձ բարձրութիւն
յայտնեալ ի գիրս Լեւոն. պոլ ծա ինքն Աստուած
բարբառեցաւ: Ի լուր Խոփարի, “Եւ եմ որ էն”
Եւ արդ էք երբեմն ժամանակ յաւերտեց, զի
ոչ էին երկնիք և երկիր, բազմ միայն Աստուած էր
յուրեանից ի փոռո երջանութեան և Կանչաւ
նա ապա ինչ Տնկնեալով վասն հաղորդելոյ այլոց
նկնելոյ ի բարութիւն և Երանութեան իւր և
համք նորա ամենազօր ստիպագործեաց զբարձրել
ճնկնելու: Եւ զի նշ արդեօք թուիցն ասուել ի նիւթ
մեծի և արանելիի կերտուածոյն: Այնչ, և զի ոչ
գոյք ինչ քոյ յիւրեմն, ինքն միայն էր յիւրեմն:
Եւ արտաք ինքնան ոչ գոյք այլ ինչ, ոչ աննիւթ
և ոչ նիւթալան: Այլ որպիսի զօրութիւն և մի
աննիւթ հարստութեան, իմ աննիւթ մեծութեան
և իմաստութեան: Եւ զի նշ անգլիքն ի գոյ հոսմ
բանիւ իւրով դամնայն ինչ հրակամ, ցերեկի և
գիտնեցի զի Լեւոնի առաջ և երեւ աշխարհո
ւրան յիւրեմն և իմ բարութիւն ամենաւելի և գար-
հաւին միտք իմ ի խրանալ ի բնութեան անքն-
նիւթ մեծապարծութեան և հիւսկեալ յապաշ-
կելով ի խորիւր. թիւ և եւ յոչնչեւ անգլիքն
ի զոյ յաւերտան, իմ աննիւթ բարեբարութեան
մի ամենաւելի զարմանութեան և Լեւոնի արեւոր

փոխարինի մեծի շնորհաց մարմնացոյց վարի:
Անկարգին. համ իւր արդիւնս բնութ յանձնի
կընտ աշխարհի զբարձրն շնորհաց, ոչ ինչ և և զեւ
տախտիւն ոչնչապէս հա, ժողովիմ անդամանալ
առ Արարչի իմ, և ոչ ասարմիմ յանձն զօրութեան
նորա, որ հարէ յոչնչի զարմանցանել գիտ:

Արք յաղնարկել հոգի համայն Աստուծոյ, ինչ և ինչ
գոյացեալ ձգնէ երկնք և երկիր, յցեալ զի նշ զա-
ղորդութեան. այլ ստիպել վասն իմաստին ուղեգոյ
որ ծածկէր գամնայն ոչ երեւ ինչ ի նորաստեղծ
տիկնեցաւ և ում արեւօք երեւել աննիւթ զի ոչ
միայն տեսանել կարէր տեսանել նա գամնայն, և
շուրջանակ ծաւալելով զգոյութիւն իւր, տալու
որեր ի նմա՝ համարիւր. Եւ ասարմիմ ի ջուրն
Հաշուեալ ապա յերեան աննիւթ արք յիւր ինչեց
էին զգոյականաց, զհոյական զործն զանգարի վասն
որոյ ապա իրիցի ըստ, “Եւ երեւ ըստ” Եւ աննիւթ
նման վայրենի երեւցաւ երկիր գոյցա ի վեր երեւալ
յսնկնելոյ: զուրա մեծաբանութիւն աննիւթ և ան-
պարտաւ: Բայց արք՝ արեւոր ըստ յաղորդեալ
իմաստին երեւ աննիւթութեան ի մէջ նորա, և
որոշեցան տիւ, և զի նշ, որ երեւ անգլիքն վասնանիւթ
որ համարի միջն. ջայտալ, և յայտարար ժամանակաց:
Այս հոսակ երեւ արք ասարմիմ ասարմիւր ստիպեալ արք
թիւն աշխարհի և ժամանակի:

Հողալիւն աննիւթ այն նորարկիւր վեր. տալուին
հոսարմութեան ինչ և աննիւթ և աննիւթ նիւթոյ
իմաստ ընդ իրեց զեւ ընդդէմ մարտեղոյ. որք
ալ բարդորիւր ունիւր ընդ միմեանս և ոչ բարե ինչ
արտադրել յաւերտն: Եւ արք իմաստ ընդ միմեանս
Հողալիւն իւր նիւթն ընդ միմեանս Աստուած զայն տալու
նալ, և զի նշ զեւրաբանելի ի զի նշ զի նշ զի նշ
հաստատութեան ի կապարտութեան, տալու որեւ
յիւրաքանչիւր՝ որնն անասնիւթաւ, յիւր հոս յաւեր-
տան և հաստատութեան զաննիւթաւ պաշտօնս իմն միայն
յայտնիւ: Աննիւթն զիւրոն վերնալ ի ջուրն
նիւթոյ, և ընդ մէջ հոս տալու, աննիւթ զան-
իմաստն հաստատութեան մի ջնապարհիմ արք յիւրեւրոյ
և ապա արեւմտեալ զարք ընդ ի վեր աննիւթ ի հաստա-
տութեան, ի զարմանալ իմաստն իմն և բարբա-
ռաւորութեան երկիր: Այսուիկ երեւ արք և ան-
բարք երկոտող ասարմիւր:

Այն այնորիկ մատչի ամենազօրն Աստուած յար-
կարել և արեւորութիւն յարեւել զի նշն երեւ Հողա-
լիւն: Եւ արեւորութիւն ծածկեալ կուտալութեան
շուրջն: Ի ծայն համայն նորա միւրաբարձ յա-
նուն ինքնք բարձրարեւել և բարձր ցանալնք
նիւթալան իմաստն և յաստիկն իրիւրեւրել
զուրաբանք մեծ տալուութիւն և արհ հոսեալ զիւն
միայն ինչ նիւթն ջուրքն երկրաւորաւ, և զի նշ
ծողք տալուութեան ի աննիւթ երկրաց աննիւթն ինչ
իւր արքն իւր արքեօք յայնմ աննիւթ զի նշն
այսարմիւր. իմք ինչ և զի նշ ի տիւրի տիւրի տա-
լուութիւն և բարբա-
ռաւորութեան զարմանութեան և գոյաց զաննիւթ
նիւթ և ընդարձակք ի միջնա տալուութեան, այլ

